

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala
Liikuntapalvelukokonaisuus/liikuntaan aktivointi
tarja.vartiainen@hel.fi

Kyseessä on Helsingin kaupungin vammaisneuvoston hyväksymän asiakirjan allekirjoittamaton sähköinen versio.

Viite: Lausuntopyyntö 10.12.2020

Asia: Vammaisneuvoston lausunto erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittämisestä ja hinnan muuttamisesta

Vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittämisestä ja hinnan muuttamisesta.

Helsingin **vammaisneuvosto vastustaa työryhmän esitystä** erityisuimakortin myöntämisperusteiden muuttamisesta siten, että erityisuimakortin saajien joukkoa rajataan entistä pienempään määrään vammaisia henkilöitä. Vammaisneuvoston mielestä esitys on leikkaus vammaisten palveluihin sekä heidän oikeuksiinsa ja etuihinsa ja siten vastoin Suomen ratifioimaa YK:n vammaisyleissopimuksen periaatteita.

Vammaisneuvosto ei yhdy työryhmän mietinnön esittämiin perusteluihin siitä, että erityisuimakortti olisi myönnettävä vain sellaisille vammaisryhmille, joille olisi mietinnössä esitettyjen kriteerien mukaista "erityistä" hyötyä uimisesta. Vammaisneuvoston mielestä tällainen rajausta on epätasa-arvoinen ja mielivaltaisen, koska **kaikki vamma- ja sairausryhmät hyötyvät liikunnasta**. Liikunnan ja erityisesti vesiliikunnan tuen liittäminen vain tiettyjen vammaisryhmien siitä saamaan "erityiseen" hyötyyn ei pohjautu mihinkään kestävään faktaan. Uiminen on erityisesti vammaisten ihmisten laajasti suosima liikuntamuoto, koska vesi elementtinä on monelle vammaiselle ihmiselle ainoa turvallinen liikuntamuoto, joka mahdollistaa sellaisia fyysisen liikkumisen mahdollisuuksia, mitä ei saa mistään muualta.

Vammaisneuvoston mielestä erityisuimakortin kriteerien tiukentaminen on täysin **ristiriidassa Helsingin strategian kanssa**, jossa Liikkumisohjelma on yksi strategian kärkihankkeita. Liikkumisohjelman mukaan kaupungin tavoitteena on kaikkien helsinkiläisten, myös kaikkien pitkäaikaissairaiden ja vammaisten kaupunkilaisten liikkumisen ja liikunnan harrastamisen edistäminen ja tukeminen kaikin mahdollisin keinoin.

Vammaisneuvoston mielestä erityisuimakortin saamisen rajaaminen sillä, että vesiliikunnan hyötyjen tulee olla diagnoosikohtaisesti ensisijaisia muihin liikuntamuotoihin nähden, on perusteeton. Pitkäaikaissairaat ja vammaiset kaupunkilaiset ovat yksilöitä, joilla sama diagnoosi voi aiheuttaa erilaisia ja eriasteisia toimintarajoitteita ja sen mukaan valikoituu myös se liikuntamuoto, joka parhaiten

kunakin yksilöllisiin tarpeisiin sopii. Pitkäaikaissairailla ja vammaisilla kaupunkilaisilla liikkumisen ja liikunnan harrastaminen vaatii jo lähtökohtaisesti enemmän ponnistelua, itsensä motivointia ja erilaisten esteiden ylittämistä kuin vammattomilla. Siksi juuri erityisuimakortin kaltaiset **esteitä tasoittavat oikeudet** ovat vammaisille erittäin tärkeitä etuja, joita työryhmän esityksellä ollaan monelta vammaiselta viemässä pois.

Vammaisneuvoston mielestä joidenkin vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta niin suhteessa vammattomiin ihmisiin, kuin muihin vammaisiin henkilöihin ei lisätä heikentämällä toisten vammaisten oikeuksia. Vammaisneuvoston mielestä vammaisilta leikkaavaa **esitystä ei voi perustella yhdenvertaisuuden näkökulmasta**, sillä YK:n vammaissopimuksen edellyttämän yhdenvertaisuuden toteutumiseksi vammaiset tarvitsevat erityisuimakortin kaltaisia positiivisia erityistoimia tosiasiallisen yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi.

Vammaisneuvoston mielestä vammaisiin ja pitkäaikaissairaisiin kohdistuvasta leikkauksesta **mahdollisesti saatavat säästöt eivät toteudu erityisuimakortin kriteerien tiukentamisella** etenkin, kun otetaan huomioon, kuinka paljon vammaisten ja pitkäaikaissairaiden liikkuminen ja terveydestä huolehtiminen vähentää kustannuksia sosiaali- ja terveydenhuollon menoissa.

Edellä mainituista syistä erityisuimakortin myöntämiseen oikeutettuja saajia pitää vammaisneuvoston mielestä enemmän lisätä kuin vähentää. Esimerkiksi Espoossa riittää pelkkä EU:n vammaiskortti ja molemmissa kaupungeissa diagnooseja on paljon enemmän kuin Helsingissä. Kortin hintakin on edullisempi kuin Helsingissä. Vammaisneuvosto kritisoi erityisuimakortin hinnan nostamista ottaen huomioon, että erityisuimakortin hintaa vasta nostettiin vuoden 2020 alusta. Lisäksi vammaisneuvosto kritisoi sitä, että helsinkiläisiltä vammaisjärjestöiltä ei ole pyydetty lausuntoja asiaan vammaisneuvoston ollessa näin ollen ainoa vammaisia edustava taho, jota asiassa on kuultu.

Vammaisneuvoston mielestä Helsinki ei saa päätöksenteollaan toimia niin, että se heikentää vammaisten ihmisten täysimääräistä osallisuutta ja osallistumista yhteiskuntaan kaventamalla heidän oikeuksiaan ja etujaan vaikeuttamalla entistään vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia pitää huolta kunnostaan ja terveydestään.

Helsingissä, 3.1.2021

Helsingin vammaisneuvosto

Justus Mollberg
puheenjohtaja

Kristiina Karhos
varapuheenjohtaja